

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/927/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3514202316
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3514202316.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Čupkovej a sudkýň JUDr. Aleny Záhumenskej a JUDr. Viery Škultétyovej v právnej veci navrhovateľky T. H., bytom Z. F. nad V., T. Q. 9, zastúpenej Advokátskou kanceláriou P. X. J., s.r.o., so sídlom A., A. XX, proti odporcovi X., s.r.o., so sídlom B., X. XX, IČO : XXXXXXXX, o zaplatenie 447,39 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 25.09.2014, č. k. 10C/62/2014-141, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd návrh navrhovateľky zamietol. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Rozhodol na základe výsledkov vykonaného dokazovania, z ktorého mal za preukázané, že dňa 10.06.2008 bola medzi navrhovateľkou ako dlžníčkou a odporcom ako veriteľom uzatvorená zmluva podľa § 497 a násl. Obchodného zákonníka. Na základe tejto zmluvy odporca poskytol navrhovateľke úver vo výške 12.000,- SK, ktorý sa zaviazala navrhovateľka uhradiť v 12 splátkach vo výške 1960,- SK mesačne od 17.07.2008 do 17.06.2009. Úver bol poskytnutý za poplatok vo výške 11.520,- SK, teda celková cena úveru bola dohodnutá vo výške 23.520,- SK (780,72 eur). Navrhovateľka ničím nepreukázala, že odporcovi v skutočnosti mala vyplatiť až 845,77 eur, ako to uviedla v podanom návrhu. Súd prvého stupňa konštatoval, že v danom prípade ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, na ktorú sa subsidiárne vzťahuje Občiansky zákonník. Uviedol, že ak označená Zmluva o úvere bola uzatvorená podľa Obchodného zákonníka, je zřejmé, že odporca uviedol navrhovateľku do omylu, nakoľko zmluva, ktorá bola podpísaná, bola vopred odporcom predtlačená a navrhovateľka ju nemohla v tomto smere nijako ovplyvniť. Keďže v prípade uvedenia do omylu ide o relatívnu neplatnosť právneho úkonu, ktorého sa navrhovateľka v rámci 3 ročnej premlčacej lehoty nedovolala (t. j. do troch rokov od uzatvorenia zmluvy zo dňa 10.06.2008), už z tohto dôvodu bolo možné uznať námietku premlčania tohto práva vznesenú odporcom a zmluvu posudzovať len podľa Obchodného zákonníka. Súd prvého stupňa poukázal na tú skutočnosť, že dňa 16.11.2010 Súdny dvor Európskej únie vo veci X., s.r.o. proti D. A., vedenej pod sp. zn. C-76/10 rozhodol, že neexistencia údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov k zmluve o spotrebiteľskom úvere má za následok, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Išlo o rozhodnutie, ktoré bolo viackrát publikované v rôznych médiách a súd prvého stupňa ho považuje za všeobecne známe. Súd prvého stupňa považoval za potrebné prihliadnúť v konaní na vznesenú námietku premlčania. Uviedol, že z údajov ktoré poskytol navrhovateľ vyplýva, že celý úver z úverovej zmluvy zo dňa 10.06.2008 bol splatný k 17.06.2009, pričom navrhovateľka si svoj nárok odvodzuje od bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že s odporcom uzatvorila absolútne neplatnú zmluvu v časti úrokov a poplatkov. Vyslovil, že ak by sa posudzovala predmetná

zmluva z tohto pohľadu, opätovne došlo k premlčaniu tohto plnenia, a to v subjektívnej dvojročnej lehote podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že návrh na súd bol podaný dňa 12.03.2014, teda po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty, ktorá uplynula dňa 16.11.2012 teda dva roky po zverejnení rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci X., s.r.o. proti D. A.. Súd prvého stupňa neuznal argumentáciu navrhovateľky, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela až od svojho právneho zástupcu, s odôvodnením, že by išlo o rovinu špekulatívnu, ktorá nemôže požívať právnu ochranu. Uviedol, že spotrebiteľ nie je občan bez akéhokoľvek právneho povedomia, u ktorého nemožno predpokladať aspoň minimálnu mieru obozretnosti a znalosti základných matematických otázok pri výpočte úrokov a iných poplatkov v rámci uzatvárania úverových zmlúv. Navyiac zdôraznil, že neznalosť zákona nikoho neospravedlňuje. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 2 písm. a) b) d), § 4 ods. 1, 2 písm. j) k) ods. 3 posledná veta zákona č. 258/2011 Z. z. platného v rozhodnom čase, § 52 ods. 2, 3, § 49a, § 40a, § 100 ods. 1, § 101, § 107 a § 112 veta prvá Občianskeho zákonníka. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., keď úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že si žiadne neuplatnil.

Proti rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľka. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodila, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná t. j. preukázaná a nie len predpokladaná vedomosť na strane oprávneného, pričom skutočná vedomosť je taká, kedy sa oprávnený dozvedel (a nie mohol alebo mal dozvedieť) také skutočnosti, ktoré mu umožnia uplatniť právo návrhom na súde. Zdôrazňovala, že rozhodnutie ktoré bolo viackrát publikované v médiách súd nemôže považovať za všeobecné známe. Fikcia znalosti rozhodnutí ostatných súdov sa uplatňuje v prípade samotných súdov, avšak nie je ju možné uplatniť v prípade fyzickej osoby - v danom prípade spotrebiteľa. Navrhovateľka uviedla, že o tom, že sa na jej úkor obohatil odporca, dozvedela po porade so svojím právnym zástupcom, t. j. dňa 01.03.2014, čoho následkom bolo podanie návrhu na začatie konania zo dňa 10.03.2014. K uplatneniu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia teda došlo preukázateľne v dvojročnej subjektívnej lehote. Upozorňovala na to, že námietku premlčania nároku vzniesol odporca, ktorý mal uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania, že sa navrhovateľka svojím návrhom domáhala uplatnenia svojho nároku na súde po uplynutí dvojročnej subjektívnej doby. Odporca nepreukázal a nezdôvodnil prečo by sa mala navrhovateľka o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, že sa odporca na jej úkor takto obohatil, dozvedieť skôr, ako to sama deklarovala. Poukazovala na to, že absencia údaju o RPMN v zmluve o úvere uzavretej medzi účastníkmi nebola v predmetnom konaní sporná (odporca nespochybnil tvrdenie navrhovateľky o absencii RPMN). Mala za to, že preukázala zaplatenie dvoch splátok zo dňa 17.10.2008 a zo dňa 20.04.2009 na účet odporcu, ktoré v súhrne predstavujú plnenie vo výške 845,77 eur. Odporca navrhovateľkou deklarovanú úhradu počas celého konania pred súdom prvého stupňa nespochybnil, preto časť odôvodnenia týkajúcu sa nepreukázania zaplatenia predmetnej sumy považuje v odôvodnení rozhodnutia za zavádzajúcu. Rovnako súdom prvého stupňa uvedenú úvahu o omyle, do ktorej mal odporca uviesť navrhovateľku, považuje za chybnú a nezdôvodnenú. V tejto súvislosti uviedla, že nedošlo k omylu na strane navrhovateľky v právne významnej skutočnosti. Navrhovateľka mala v záujme uzatvoriť s odporcom zmluvu o úvere, na základe ktorej chcela prijať peňažné plnenie ku vráteniu, ktorého sa chcela zároveň predmetnou zmluvou zaviazat'. Takýto jej prejav slobodnej vôle uzavrieť zmluvu o úvere s odporcom nebol nijako ovplyvnený konaním odporcu. Zdôrazňovala, že v podanom návrhu na začatie konania sa domáhala práva na vydanie bezdôvodného obohatenia zo zmluvy o úvere, ku ktorému došlo u odporcu z toho dôvodu, že predmetná zmluva je v zmysle zákona bezúročnou a bezpoplatkovou a odporca preto nemal právny nárok na prijatie plnenia od navrhovateľky zodpovedajúcemu výške úrokov a poplatkov zo spomínanej zmluvy. Mala za preukázané, že takéto právo navrhovateľky na vydanie bezdôvodného obohatenia od odporcu nebolo v čase podanie návrhu na začatie konania premlčané.

Odporca v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol potvrdenie napadnutého rozsudku. Uviedol, že nárok navrhovateľky je premlčaný, nielen v subjektívnej lehote, ale aj v zákonnej trojročnej objektívnej lehote s prihliadnutím na skutočnosť, že navrhovateľka svoj splatný dlh splatila 1 splátkou a to dňa 20.04.2009. Navrhovateľka sa návrhom o vydanie bezdôvodného obohatenia obrátila na súd až dňa 12.03.2014, pričom jej nárok sa stal premlčaný dňa 20.04.2012.

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Odvolaie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odôvodniť len skutočnosťami v tomto zákonom ustanovení uvedenými. Z obsahu podaného odvolania možno vyvodíť, že navrhovateľka má výhrady voči skutkovým a právnym záverom súdu prvého stupňa. Namieťa, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. d), f) O.s.p.).

Pokiaľ ide o odvolací dôvod, uvádzaný navrhovateľkou podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p., nesprávnym právnym posúdením veci je pochybenie súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, teda prípad, kedy bol skutkový stav posúdený podľa iného právneho predpisu, než ktorý správne mal byť použitý, alebo ak síce bol aplikovaný správne určený právny predpis, ale súd ho nesprávne interpretoval (nesprávne vyložil podmienky všeobecne vyjadrené v hypotéze právnej normy a v dôsledku toho nesprávne aplikoval vlastné pravidlo, stanovené dispozíciou právnej normy).

Pokiaľ ide o ďalší odvolací dôvod, uvádzaný navrhovateľkou podľa § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p., jeho nedostatok spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania.

Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, sa rozumie taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúcemu z ust. § 132 O.s.p. Podľa citovaného ustanovenia hodnotí súd dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť prvostupňovému súdu v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníka nevyplývali, ani inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré neboli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov účastníkov, alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti, je logický rozpor, alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje ust. § 133 až § 135 O.s.p. Odvolacím dôvodom podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. možno teda napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, na nesprávnosť ktorého je možné usudzovať len zo spôsobu, ako k nemu súd dospel. Ak nie je možné súdu v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi.

Navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala od odporcu zaplataenia sumy 447,39 eur titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Súd prvého stupňa návrh zamietol, keď mal za to, že návrh navrhovateľky je premlčaný.

Vzhľadom na uvedené bolo preto v preskúmanej veci potrebné posúdiť správnosť záverov súdu o okamihu začatia plynutia premlčacej doby na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podstatou bezdôvodného obohatenia je zákonom stanovená povinnosť toho, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, toto obohatenie vydať tomu, na koho úkor bol predmet bezdôvodného obohatenia získaný. Predpokladom zodpovednosti za získané bezdôvodné obohatenie nie je protiprávne konanie obohateného, ani jeho zavinenie, ale objektívne vzniknutý stav obohatenia, ku ktorému došlo spôsobom, ktorý právny poriadok neuznáva.

Pokiaľ ide o posúdenie otázky o začiatku behu premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia je potrebné poukázať na ust. § 107 Občianskeho zákonníka, ktorý túto otázku rieši vo všeobecnej rovine.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 - 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka.)

V prvom odseku tohto ustanovenia je upravená tzv. subjektívna premlčacia doba, v odseku druhom premlčacia doba objektívna. Vzájomný vzťah týchto dvoch premlčacích dôb je taký, že ak skončí beh jednej z nich a je vznesená námietka premlčania, právo sa premlčí a nemožno ho priznať. Premlčanie nevedie k zániku práva, bráni však jeho vymožiteľnosti.

Pre začiatok behu dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodný deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Pre záver dozvedieť sa o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o tom, kto ho získal je vždy rozhodujúce zistenie skutkového stavu v konkrétnom prípade.

Účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť svoje povinnosti. Ak uplynula zákonom stanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej stanoveným spôsobom svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a tým dosiahnuť stav, v rámci ktorého sa už oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Následkom účinne vznesenej námietky premlčania v občianskom súdnom konaní je, že premlčané právo nemožno oprávnenému priznať. (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka).

S prihliadnutím na zásadu hospodárnosti konania súd posudzuje prednostne opodstatnenosť vznesenej námietky premlčania ešte pred prípadným zisťovaním výšky bezdôvodného obohatenia.

Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že medzi navrhovateľkou a odporcom bola uzavretá zmluva o úvere dňa 10.06.2008, na základe ktorej bol navrhovateľke odporcom poskytnutý úver vo výške 12.000,- SK, ktorý sa zaviazala navrhovateľka uhradiť v 12 splátkach vo výške 1960,- SK mesačne od 17.07.2008 do 17.06.2009. Navrhovateľka sa vydania bezdôvodného obohatenia proti odporcovi domáhala návrhom podaným na súd prvého stupňa dňa 12.03.2014. Dôvodila tým, že pre absenciu podstatných obligatórnych záležitostí v úverovej zmluve mal odporca nárok len na vrátenie ním poskytnutej istiny vo výške 398,38 eur bez úrokov a poplatkov. Trvala na tom, že odporcovi uhradila sumu 845,77 eur t. j. o 447,39 eur viac než mal odporca nárok. V rozsahu sumy 447,39 eur tak došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane odporcu. Súd prvého stupňa návrh zamietol s poukazom na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci X., s.r.o. proti D. A., vedenej pod sp. zn. C-76/10, keď mal za to, že návrh na súd podaný dňa 12.03.2014 bol podaný až po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty, ktorá uplynula dva roky po zverejnení rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie v predmetnej veci dňa 16.11.2012. Navrhovateľka trvala na tom, že o bezdôvodnom obohatení odporcu sa dozvedela až od svojho právneho zástupcu, ktorý ju po preštudovaní si predmetnej zmluvy o úvere o tom informoval a dňa 01.03.2014 navrhovateľka právnenému zástupcovi udelila plnú moc na zastupovanie pred súdom.

Odvolací súd v danej veci s odvolacími námietkami navrhovateľky, podľa ktorých o tom, že na posúdenie subjektívnej premlčacej lehoty sa podľa § 107 ods. 1 O.s.p. o vzniku bezdôvodného obohatenia dozvedela až od svojho právneho zástupcu dňa 01.03.2014 nesúhlasí.

Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru v čase uzatvárania zmlúv bola obsiahnutá v zákone č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V predmetnej zmluve o úvere chýba akýkoľvek údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov. Tento údaj predstavuje jednu z náležitostí zmlúv o spotrebiteľskom úvere v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. j), k) zákona č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. S neuvedením ročnej percentuálnej miery nákladov sa nespája neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zákon č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, však v ust. § 4 ods. 2 písm. j), k) poskytuje spotrebiteľovi zvýšenú ochranu a to v tom, že v prípade ak nie je ročná percentuálna miera nákladov uvedená v zmluve, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri takejto právnej úprave, ak zmluva údaj o RPMN neobsahovala, odporcovi nemohol vzniknúť zákonný

nárok na zaplatenie dohodnutých úrokov a poplatkov. Prijatím takéhoto plnenia bez právneho dôvodu, preto vzniklo na strane odporcu bezdôvodné obohatenie. V danom prípade ide o druh civilného procesu, v ktorom zodpovednosť za výsledok konania spočíva predovšetkým na účastníkoch konania. Ide o zásadu, ktorá sa označuje ako „vigilantibus iura“ („každý nech si stráži svoje práva“). Znenie zákona č. 258/2001 Z. z. (§ 4 ods. 2 písm. j) a k), § 4 ods. 3 posledná veta), z ktorých vyplýva, že ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje ročnú percentuálnu mieru nákladov poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov sa predpokladá, že bol navrhovateľke známy, a to vzhľadom na všeobecne (aj v oblasti súkromného práva) uznanú zásadu ignorantia iuris non excusat (neznalosť zákona neospravedlňuje) vyplývajúcu zo samej podstaty práva. Potrebné je vychádzať z právnej fikcie, že každý je oboznámený s platnými a účinnými zákonmi a je si vedomý svojich práv a povinností. S prihliadnutím k uvedenému, tak odvolací súd zastáva názor, že vzhľadom na tú skutočnosť, že navrhovateľka splácala úver odporcovi v mesačných splátkach od 17.07.2008 do 17.06.2009, spolu s istinou zaplatila odporcovi aj to, na čo nemal právo, začiatok premlčacej doby je potrebné viazať k uvedenému dátumu. S poukazom na uvedené začala dvojročná premlčacia doba plynúť najneskôr od zaplatenia poslednej splátky navrhovateľkou odporcovi, t. j. dňa 17.06.2009 a márne uplynula dňa 17.06.2011. Návrh na začatie konania bol podaný na súde dňa 12.03.2014.

Na základe uvedeného odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa správne postupoval, keď v dôsledku úspešne uplatnenej námietky premlčania návrh navrhovateľky zamietol.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1, § 151 ods. 1 O.s.p. a úspešnému odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil.

Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté jednohlasne.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.